

Nr 671

Av herrar Östrand och Fredriksson, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 98, angående anslag för budgetåret 1956/57 till arbetarskyddsstyrelsen och yrkesinspektionen m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 98, angående anslag för budgetåret 1956—1957 till arbetarskyddsstyrelsen och yrkesinspektionen m. m., anför departementschefen, att den tekniska byrån inom arbetarskyddsstyrelsen bör er-hålla en förstärkning. Med hänsyn till önskvärdheten av att nya tekniska rön snabbt förmedlas genom den tekniska byråns försorg förordar departementschefen, att byrån tillföres en byrådirektörstjänst i Ce 33, två tjänster som förste byråingenjör i Ce 29 samt en kanslibiträdestjänst i Ce 11. Den föreslagna förstärkningen synes vara oundviklig, om tekniska byrån skall kunna något så när fullfölja sina uppgifter. Emellertid ger departementschefen icke någon anvisning om på vilket sätt den föreslagna förstärkningen skall fördelas inom byrån.

I anslutning till departementschefens förslag får vi anföra följande:

Det tekniska arbetarskyddet är redan och kommer sannolikt än mer att i framtiden bli av största värde genom en konsulterande verksamhet. Detta gäller särskilt den del av den centrala arbetarskyddsverksamheten, som tar sikte på konsultation åt och kontroll av tillverkares och försäljares skyldigheter i vad avser maskiner, redskap etc.

Redan 1938 års riksdag antog lagbestämmelser avseende tillverkares och försäljares skyldigheter (se 6 a § lag om arbetarskydd, proposition 265/1938). Bestämmelsen har sedermera skärpts genom riksdagens beslut 1944 (proposition nr 20), och i nu gällande arbetarskyddslag har bestämmelsens omfattning utvidgats.

Den nuvarande maskinavdelningen inom arbetarskyddsstyrelsens tekniska byrå har som arbetsuppgifter bland annat följande:

- a) utarbetande av förslag till anvisningar och andra allmänna skyddstekniska föreskrifter till ledning för tillverkare, försäljare och upplåtare i fråga om arbetarskyddslagets tillämpning i avseende å maskiner, redskap och andra tekniska anordningar än tryckkärl, hissar och andra lyftanordningar samt meddelande av särskilda direktiv eller beslut i ifrågasvarande avseende;

- b) uppgörande av förslag till erforderliga skyddsbilder, ritningar eller principskisser rörande maskiners och redskaps utförande i skyddstekniskt hänseende;
- c) granskning i skyddstekniskt hänseende av inkommande ritningar och hållfasthetsberäkningar över maskiner, redskap etc. för fastställande av huruvida eller under vilka förutsättningar de kan anses godtagbara med hänsyn till bestämmelserna i arbetarskyddslagens 45 § ävensom granskning av tillhörande skötselöreskrifter;
- d) verkställande av erforderliga tekniska utredningar i samband med arbetsuppgifternas behandling samt besök hos tillverkare, försäljare och utställare för granskning, godkännande av eller konferens rörande deras tillverkningar av maskiner, redskap etc. och i samband därmed meddelande av erforderliga råd och anvisningar i nämnda hänseende;
- e) medverkan i det nordiska samarbetet angående utarbetande av anvisningar och föreskrifter för tillverkare, leverantörer och brukare av maskiner etc.;
- f) handläggande av från domstolar m. fl. remitterade skadestandsärenden i anslutning till olycksfall i arbete vid maskiner, redskap etc.

Vid den tidpunkt arbetarskyddsstyrelsen började sin verksamhet, den 1 januari 1949, utgjordes maskinavdelningens tekniska personal av en byrådirektör, en förste byråingenjör och två byråingenjörer. Efter hand har en byråingenjör tagits från avdelningen, och förste byråingenjören fått andra uppdrag vid sidan om sitt arbete inom maskinavdelningen. Dessa arbetsuppgifter har sedermera fått sådan omfattning, att maskinavdelningen numera icke disponerar över denna tjänst. I dag utgöres maskinavdelningens personal av en byrådirektör och en byråingenjör. Detta förhållande har medfört, att en eftersläpning av betydelsefulla arbetsuppgifter föreligger och att dessutom avdelningens verksamhet i hög grad försvårats.

Arbetsuppgifterna kan sålunda icke f. n. på ett tillfredsställande sätt fullföljas. Särskilt gäller detta arbetsuppgifterna enligt d) här ovan. Maskinavdelningen måste för att fullfölja den uppgiften dels tjänstgöra som serviceorgan för tillverkare, försäljare etc. som självmant träder i kontakt med avdelningen, dels uppsåra och angripa maskiner och maskingrupper, som i skyddshänseende är otillfredsställande och i många fall direkt farliga, för att konstruera fram de tekniska skyddsanordningar, som befinner sig nödvändiga med hänsyn till riskerna för ohälsa och olycksfall. Det innebär, att avdelningen dessutom har att kontrollera att nödvändiga anordningar anbringas på maskiner, redskap etc. innan dessa saluföres. Det synes därför vara nödvändigt att maskinavdelningens personaltillgång återställs, så att avdelningen får minst den sammansättning den hade, då arbetarskyddsstyrelsen började sin verksamhet.

För producenter av maskiner, redskap etc. är det givetvis av största betydelse att redan på planeringsstadiet erhålla uppgifter om huruvida den tilltänkta produkten kommer att få en sådan konstruktion, att den kan godkännas av vederbörande myndighet. Det måste vara av utomordentligt intresse för den statliga yrkesinspektionen att kunna lämna sådana anvisningar utan onödiga dröjsmål.

Maskinavdelningen skall, som ovan anförts, medverka i det nordiska samarbetet med utarbetande av anvisningar och föreskrifter för tillverkare, leverantörer och brukare av maskiner m. m. Sålunda har år 1946 arbetarskyddsstyrelsen och dess motsvarigheter i Danmark och Norge konstituerat Nordiska maskinkommittén med uppgifter att söka lösa för de nordiska länderna gemensamma arbetarskyddsfrågor genom utarbetande av förslag till anvisningar och direktiv avsedda att tillämpas gemensamt i de nordiska länderna. Denna uppgift tillkommer för Sveriges del byrådirektören i maskintekniska byrån. Av rapporter som lämnats av kommittén framgår, att den hittills slutbehandlat och till vederbörande myndigheter överlämnat allmänna maskinanvisningar, anvisningar för slipmaskiner samt anvisningar för excenterpressar. I Norge, Danmark och Sverige har sedermera resp. myndigheter accepterat dessa anvisningar. Kommittén har även slutbehandlat anvisningar för tvättermaskiner, anvisningar för träbearbetningsmaskiner och anvisningar för jordbruksmaskiner. Slutjusteringen av dessa förslag har emellertid avsevärt fördröjts på grund av att tillgången på personal vid vederbörande avdelningar i samtliga tre länder är otillräcklig. Detta har i hög grad hämmat kommitténs arbete, vilket måste beklagas.

För närvarande arbetar kommittén med förslag till anvisningar för slakteri- och charkuterimaskiner, anvisningar för bultpistoler och anvisningar för grafiska maskiner. En del arbetsuppgifter är förestående, nämligen utarbetandet av anvisningar för verktygsmaskiner (metallbearbetning), byggnadsindustri, textilindustri, maskiner för vägarbete m. m. Det måste anses vara ett utomordentligt stort svenskt intresse att denna form för nordisk samverkan fullföljes. Förutsättningen härför är dock, att maskinavdelningen tillföres erforderlig arbetskraft.

Det bör här kraftigt understrykas, att arbetet inom Nordiska maskinkommittén tillför de i densamma engagerade länderna ömsesidiga rön och erfarenheter av största värde. Erfarenheter om konstruktioner av skydd etc. växlas och dubbelarbete elimineras.

Maskinavdelningen har också att handlägga från domstolar m. fl. remitterade skadeståndsärenden i anslutning till olycksfall i arbete vid maskiner, redskap etc. Det är angeläget att denna avdelningens service åt domstolarna fullföljes utan dröjsmål.

Med stöd av vad här anförts hemställer vi,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 98 måtte besluta att arbetarskyddsstyrelsens tekniska byrå utöver

vad i propositionen föreslagits tilldelas en förste byråingenjör i lönegraden Ca 29 och en förste byråingenjör i lönegraden Ca 27 med placering i byråns maskinavdelning.

Stockholm den 20 mars 1956

Erik Östrand

T. Fredriksson
